

Załącznik do uchwały
Nr II/13/2018
Rady Gminy Somianka
z dnia 21 grudnia 2018r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2019-2024**

Somianka, 2018 r.

WPROWADZENIE

Rodzina stanowi taki system wewnętrznych relacji i powiązań, w którym wszyscy członkowie wzajemnie na siebie oddziałują, pozostając w dynamicznej równowadze. Każda zmiana ma wpływ na ten system i może prowadzić do zaburzenia równowagi. Przemoc w rodzinie zaburza funkcjonowanie tego systemu, naruszając podstawowe prawa człowieka, niszcząc poczucie godności, szacunku i zaufania. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodziny wymaga podejmowania interdyscyplinarnych oddziaływań nie tylko w stosunku do osób doświadczających przemocy w rodzinie, ale i do osób stosujących przemoc. Problem przemocy w rodzinie dotyczy osób różnej płci i wieku, pochodzących ze wszystkich warstw społecznych. Ofiarami przemocy są najczęściej kobiety oraz osoby zależne: dzieci, osoby okresowo lub trwale niepełnosprawne ze względu na starość czy chorobę. Przemoc niszczy siłę woli ofiary, powoduje, że żyje ona w ciągłym strachu i poczuciu ubezwłasnowolnienia. Osoby doświadczające przemocy boją się, wstydzą, często nie wierzą w skuteczność pomocy. Nie bez znaczenia jest fakt, że „ofiary” i „sprawcy” łączą bliskie więzi rodzinne i emocjonalne. Przemoc w rodzinie może być przyczyną poważnych szkód osobistych, społecznych i zdrowotnych. Niejednokrotnie przemoc prowadzi do naruszeń norm moralnych i prawnych. Aby skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy nieustannie zwiększać świadomość społeczną, dotyczącą samego zjawiska, ze szczególnym uwzględnieniem osób zajmujących się niesieniem wsparcia i ochrony ofiarom. Żadna instytucja działająca samodzielnie nie jest w stanie rozwiązać tego bardzo złożonego problemu. Aby dotrzeć do istoty i skutecznie zapobiegać przemocy w rodzinie, potrzebne są skoordynowane działania właściwych instytucji, które koncentrują się na potrzebach i prawach ofiar. Działania przedstawione w Programie mają charakter długofalowy i będą realizowane w następnych latach. Podczas realizacji Programu zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie mogą ulec zmianie w miarę potrzeb, w związku ze zmianą sytuacji społecznej, warunków życia rodzin itp. Główną intencją Programu jest określenie działań, jakie Gmina podejmuje w celu realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w szczególności poprzez promowanie oddziaływań profilaktycznych i wsparcia dla ofiar przemocy na każdym etapie ich powrotu do normalnego życia. Przemoc w rodzinie stanowi poważny problemem społeczny, wobec którego niezbędne jest tworzenie sieci wsparcia złożonej z osób profesjonalnie pomagających: pracowników socjalnych, pedagogów, psychologów, kuratorów, policjantów, lekarzy, ratowników medycznych.

I. PODSTAWY PRAWNE

Uchwalenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Somianka przez Radę Gminy, to zadanie wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Celem strategicznym programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar w rodzinie oraz zwiększanie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2019-2024

przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa dla samorządu gminnego następujące zadania:

1. opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Somianka ma charakter długofalowy. Działania obejmują lata 2019 – 2024. W miarę potrzeb mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom. Cele, działania i zadania Programu będą podlegać ewaluacji i odpowiadać na potrzeby mieszkańców gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1390.);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 roku, poz. 1508 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 roku, poz. 1030 z późn zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2018 roku, poz. 2137).

Program jest spójny z Programami:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020;
- Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020;
- Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy W Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie na lata 2017-2025;
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Somianka na rok 2018.

II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 listopada 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która pojęcie przemocy definiuje jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działania naruszające prawo lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym. Definicja przemocy zawiera cztery podstawowe kryteria, na podstawie których najczęściej rozpoznaje się przemoc w rodzinie są to:

- **Intencjonalność** – jest zamierzonym działaniem ukierunkowanym na ofiarę i ma na celu kontrolowanie jej i podporządkowanie; zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu,
- **Dysproporcja sił** – brak równowagi sił w rodzinie – jedna osoba jest zdecydowanie silniejsza od pozostałych osób i mając tego świadomość wykorzystuje swoją przewagę;
- **Naruszanie godności i praw** – osoba stosująca przemoc narusza godność innych osób, poprzez np. poniżanie, wyśmiewanie, ośmieszanie,
- **Powodowanie cierpienia i szkód** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody; doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Wyróżnia się następujące rodzaje przemocy:

- **Przemoc fizyczna** – każde agresywne zachowanie skierowane przeciwko ciału ofiary, mogące prowadzić do bólu oraz fizycznych obrażeń (m.in. popychanie, obezwładnienia, szarpanie, policzkowanie, uderzanie pięścią, kopanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, użycie broni).
- **Przemoc psychiczna** – agresywne zachowania które mają na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalny ból i cierpienie (m.in. wyśmiewanie, wyzywanie, krytyka, groźby, kontrolowanie i ograniczenie kontaktu z innymi osobami).
- **Przemoc ekonomiczna** – uniemożliwianie dostępu do rodzinnych dostępów finansowych, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka (m. in. odbieranie zarabianych pieniędzy, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy).
- **Przemoc seksualna** - wymuszanie pożycia seksualnego lub nieakceptowanych i niechcianych praktyk seksualnych. Przemoc seksualna jest często przez ofiary molestowania ukrywana, co w znacznym stopniu utrudnia im udzielanie pomocy.
- **Zaniedbania** - ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Rodzaje przemocy: fizyczna, psychiczna, ekonomiczna i seksualna mogą się przenikać, ale każda może też występować osobno. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie często doświadczają kilku jej form jednocześnie. Przemoc w rodzinie najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Zazwyczaj, jeżeli ktoś raz zastosował przemoc wobec bliskich osób, może zastosować ją po raz kolejny. Osoby zajmujące się zawodowo przemocą w rodzinie obserwują, że przemoc powtarza się w charakterystycznym schemacie zwanym cyklem przemocy. Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyka rodzin o różnym statusie społecznym, może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, ale bez wątpliwości należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Jak wynika już z samej definicji, przemoc w rodzinie przyczynia się do dezorganizacji funkcjonowania rodziny, łamania norm moralnych, prawnych, do tragicznych skutków psychologicznych oraz w skrajnych przypadkach do poważnych uszkodzeń ciała bądź zabójstw. Przemoc ze strony najbliższych osób jest doświadczeniem traumatycznym, upokarzającym, wywołującym cierpienie, rodzącym nienawiść i pragnienie odwetu, okaleczającym psychikę, może prowadzić do zaburzeń w sposobie w jaki osoba doświadczająca przemocy postrzega samą siebie, „sprawcę” oraz innych ludzi. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które dopiero od kilkunastu lat istnieje w świadomości społecznej w naszym kraju i staje się przedmiotem świadomych, skoordynowanych działań zaradczych. Także przez coraz szersze grono naszego społeczeństwa jest postrzegana jako zachowanie negatywne, dysfunkcja, poważne zaburzenie funkcjonowania rodziny, prowadzące często do tragicznych skutków psychologicznych oraz obrażeń fizycznych.

W związku z tym konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej dostarczającej społeczeństwu szerszej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z tym problemem oraz zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno stosującym przemoc, jak i osobom doświadczającym przemocy.

III. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY SOMIANKA

Gmina Somianka jest gminą wiejską położoną w województwie mazowieckim, w południowo-zachodniej części powiatu wyszkowskiego, przy węzłach komunikacyjnych z Wyszkowa do Wierzbicy i z Wyszkowa do Pułtuska. Stolicą gminy jest wieś Somianka. Gmina stanowi 13,28% powierzchni powiatu. Pod względem administracyjnym Gmina Somianka obejmuje terytorialnie: 29 miejscowości i 31 sołectw. Powierzchnia gminy wynosi 116,38km² co stanowi 13,8% powierzchni powiatu wyszkowskiego i 0,3% województwa mazowieckiego. 72 % powierzchni gminy to użytki rolne, w tym grunty orne - 7.011 ha, sady - 16 ha , łąki - 1.114 ha, pastwiska - 329 ha. Użytki leśne obejmują 15% powierzchni gminy. Kompleksy leśne obejmują dolinę rzeki Bug (okolice Barcic), zachodnią część gminy (obszary leśne Popowa i Huty Podgórej) i obrzeża północne gminy.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2019-2024

W poniższych tabelach przedstawione są dane demograficzne dotyczące mieszkańców Gminy Somianka.

Tabela nr 1 Dane demograficzne –liczba osób zamieszkujących w Gminie Somianka (ujęto także osoby tymczasowo zameldowane)

Rok	2016	2017	2018
Kobiety	2215	2202	2184
Mężczyźni	2239	2250	2217
Ogółem	5604	5617	5633
W tym: dzieci i młodzież do 18 roku życia	1150	1165	1232

Źródło : Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Somianka

Z analizy struktury demograficznej wynika, że w stosunku do lat 2016-2017 nieznacznie zwiększyła się liczba osób zamieszkałych na terenie Gminy Somianka. Także w 2018 roku zwiększyła się w stosunku do poprzednich lat liczba dzieci i młodzieży do 18 r. życia.

Dominującą grupę wiekową stanowią mieszkańcy w wieku produkcyjnym, mężczyźni między 18 a 64 rokiem życia – 1882 osoby, oraz kobiety między 18 a 59 rokiem życia – 1524 osoby.

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych w ramach programu działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w Gminie Somianka z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. Jednym z problemów społecznych na terenie Gminy Somianka jest nadal bezrobocie. Poniżej przedstawiono dane dotyczące zjawiska bezrobocia na terenie gminy wg Urzędu Pracy w Wyszku (tabela nr 2-4).

Tabela nr 2 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych, w tym z prawem do zasiłku na terenie Gminy Somianka

Rok	2016	2017	2018
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych	125	90	95
Liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku	14	7	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Wyszku

Tabela nr 3 Poziom wykształcenia zarejestrowanych na terenie Gminy Somianka

Rok	2016	2017	2018
Wyższe	8	9	8
Policealne i średnie zawodowe	36	17	22
Średnie ogólnokształcące	18	12	17
Zasadnicze zawodowe	24	21	15
Gimnazjalne i poniżej	39	31	33

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Wyszkowie

Tabela nr 4 Czas pozostawania bezrobotnych bez pracy na terenie Gminy Somianka

Rok	2016	2017	2018
Do 12 miesięcy	81	59	70
Od 12 do 24 miesięcy	27	12	16
Powyżej 24 miesięcy	17	19	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Wyszkowie

Z analizy powyższych danych wynika, że w stosunku do roku 2016 liczba osób bezrobotnych w 2018 roku zmalała. Największą liczbę osób bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej. Bezrobocie niekorzystnie wpływa na poziom życia ludności na terenie gminy.

Ponadto należy pochylić się na tym, że oprócz bezrobocia wykazanego przez Urząd Pracy, na terenie naszej gminy istnieje jeszcze problem tzw. bezrobocia ukrytego, które nie jest wykazywane w oficjalnej ewidencji statystycznej. Wiele osób pozostaje bez jakiegokolwiek zatrudnienia. Jest gotowa do podjęcia pracy, ale z różnych powodów nie rejestruje się w urzędzie jako bezrobotna lub nie szuka pracy, gdyż na podstawie wcześniejszych doświadczeń jest przekonana, że jej nie znajdzie.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w 2017 roku, 8,5 % ogółu mieszkańców gminy (475 osób ze 144 rodzin) zostało objętych różnorodnymi formami pomocy społecznej. Najczęściej występujące przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 5 Powody przyznawania pomocy w rodzinie- dysfunkcje

Rok	2016	2017	2018 (stan na okres I-VI 2018)
Ubóstwo	119	99	62
Bezrobocie	53	42	21
Potrzeby ochrony macierzyństwa	72	54	43
Długotrwała choroba	43	43	30
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych	93	75	50
Niepełnosprawność	48	44	39
Alkoholizm	12	9	9
Inne, w tym:			
Przemoc w rodzinie	10	13	1
Ogółem rodzin korzystających z różnych form pomocy	158	144	107

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Somiance

W/w dane nie sumują się, w rodzinach występuje jednocześnie wiele dysfunkcji- ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, alkoholizm, przemoc w rodzinie. Z roku na rok widać jednak spadek liczby rodzin korzystających z różnych form pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Somiance.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że uzależnienie od alkoholu jest jednym z głównych obszarów zdefiniowanych jako problem społeczny. Statystyka, często jednak nie oddaje stanu faktycznego. Wynika to z tego, że osoby z najbliższego kręgu osoby uzależnionej wstydliwie ukrywają prawdę i niechętnie współpracują. Często wnioskodawcami są osoby najbliższe, które pod wpływem chwilowej zmiany postępowania osoby uzależnionej, bądź jej naporu wycofują wniosek i nie chcą kontynuowania procedury. Sytuacje takie powodowane są silnym współzależnieniem i ukazują negatywne wzorce społeczne.

Tabela nr 6 Struktura wszczęcia procedury zmierzającej do nałożenia obowiązku leczenia odwykowego

	2016	2017	2018
Ilość przyjętych wniosków o wszczęcie postępowania	14	15	8
Ilość wniosków skierowanych do sądu	1	3	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Somiance

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2019-2024

Z analizy danych Posterunku Policji w Somiance wynika, że znaczna większość interwencji policji spowodowana jest nadmiernym spożywaniem alkoholu, który doprowadza do konfliktów i destabilizacji życia rodzinnego. W roku 2018 (stan na 5.12.2018) przeprowadzono 69 interwencji domowych, z czego 55 związanych z przemocą w rodzinie. Wielokrotnie po tych interwencjach zakładana jest "Niebieska Karta". W latach poprzednich tj. 2016 r., przeprowadzono 89 interwencji domowych, z czego 71 związanych z przemocą, a w roku 2017, 84 interwencje domowe z czego 62 związane z przemocą. Problem alkoholowy jest jednym z głównych czynników przyczyniających się do agresywnych zachowań. W tych przypadkach konieczne jest by osoby stosujące przemoc w pierwszej kolejności podjęły leczenie odwykowe, a w późniejszym etapie uczestnictwo w programie korekcyjno- edukacyjnym.

W związku z przemocą w rodzinie w roku 2016 przeprowadzono 6 postępowań z art. 2017 kk z czego 4 zakończonych zostało aktem oskarżenia, 2 zostały umorzone. W roku 2017 prowadzono 3 postępowania, 2 z aktem oskarżenia, 1 umorzone, natomiast w 2018 r. (stan na 05.12.2018) wszczęto 5 postępowań przygotowawczych, z czego 3 zostały zakończone sporządzeniem aktu oskarżenia, a 2 są nadal w toku. Dzielnicowy przeprowadzał systematyczne wizyty (nie rzadziej niż raz w miesiącu) w miejscach zamieszkania rodzin, w których występują różne formy przemocy i prowadził rozmowy profilaktyczne zarówno z osobami dotkniętymi przemocą, jak i stosującymi przemoc.

Na przestrzeni lat w gminie Somianka zauważalny jest wzrost ujawniania przypadków przemocy w rodzinie. W roku 2015 w 7 rodzinach prowadzona była procedura 'Niebieskiej Karty', natomiast w roku 2016 już 8, a w 2017-11. Otarcie się o problem przemocy jak również fakt rosnącego zainteresowania zjawiskiem przemocy, o którym szeroko dyskutują media, ułatwia tym osobom podjęcie działań zmierzających do poprawy własnej sytuacji. Osoby doznające przemocy coraz chętniej korzystają z uczestnictwa w grupach wsparcia, poradnictwa psychologicznego i prawnego.

Tabela nr 7 Procedura Niebieskie Karty na terenie Gminy Somianka.

Rok	2015	2016	2017	2018 (stan na 05.12.2018)
Procedura "Niebieskie Karty"	7	11	15	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Somiance.

Tabela nr 8 Procedura Niebieskie Karty na terenie Gminy Somianka- dane statystyczne

Liczba <u>rodzin</u> w których występuje lub istnieje podejrzenie przemocy domowej		Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018 (Stan na 05.12.2018)
		7	8	12	11
Liczba sprawców		7	7	14	11
W tym:	Kobiety	0	0	4	3
	Mężczyźni	7	7	11	8
Liczba ofiar		7	9	13	12
W tym	Kobiety	6	8	10	7
	Mężczyźni	0	1	3	3
	Dzieci	1	0	0	2
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart C przez Zespół Interdyscyplinarny/ Grupę Roboczą		9	8	15	12
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart D przez Zespół Interdyscyplinarny/ Grupę Roboczą		7	6	13	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Somiance.

Dane te jednak nie oddają w pełni obrazu skali zjawiska przemocy na terenie Gminy Somianka. Zjawisko to jest powszechne, jednak nie zawsze jest (z różnych przyczyn) ujawnione, co utrudnia rozpoznanie i przeciwdziałanie. Osobami doznającymi przemocy w rodzinie są w zdecydowanej większości kobiety a osobami stosującymi przemoc mężczyźni. Przede wszystkim ze względu na większą siłę fizyczną, częstsze skłonności do nadużywania alkoholu. W wielu przypadkach, w rodzinach, w których dochodzi do aktów przemocy, świadkami tego są dzieci. Stosowanie przemocy wobec dzieci jest niezwykle groźnym zjawiskiem. Ma negatywny wpływ na ich psychikę i poczucie bezpieczeństwa, które dorośli powinni im zapewnić. Nie powinna mieć w ogóle miejsca.

Z ustaleń wywiadów środowiskowych i spostrzeżeń pracowników socjalnych wynika, że zjawisko przemocy na terenie Gminy nie jest rozpowszechnione. Nie należy jednak tego problemu bagatelizować lub pozostawiać jako nie istniejący, albowiem sprawy związane z przemocą często są jeszcze przez rodziny skrywane i być może o wielu przypadkach pracownicy socjalni mogą nie mieć rozeznania.

IV. ADRESACI PROGRAMU:

Program przeznaczony jest dla mieszkańców Gminy Somianka, głównie skierowany jest do:

1. Ofiar przemocy w rodzinie:

- dzieci;
- współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych;
- osób starszych;
- osób niepełnosprawnych;
- sprawców przemocy w rodzinie;
- świadków przemocy w rodzinie;
- instytucji zajmujących się szeroko rozumianą pomocą w rodzinie;
- organizacji pozarządowych;

2. Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

3. Społeczności lokalnej.

V. ZAŁOŻENIA OGÓLNE PROGRAMU

Opracowując Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2024, przyjęto następujące założenia:

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary;
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca, bez względu na to, co zrobiła ofiara.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka;
4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy;
5. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna.

Realizacja celów Programu zakłada uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie poprzez promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy, odpowiednią edukację dzieci, młodzieży i dorosłych jak również działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

VI. REALIZACJA CELÓW PROGRAMU

Cel główny programu

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz tworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc oraz ochrony ofiar przemocy.

Cele szczegółowe programu:

I. Koordynacja działań pomocowych realizatorów programu.

Zadanie 1:

Działalność Interdyscyplinarnego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie:

Cel zespołu:

Szybkie i skuteczne podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb.

Zadania Zespołu:

- Kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy;
- Przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy;
- Wypracowanie procedur interwencji kryzysowej wobec ofiar i sprawców przemocy;
- Kierowanie ofiar i sprawców przemocy do odpowiednich specjalistów;
- Monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności uruchamianie współpracy między różnymi instytucjami pomocowymi;
- Zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty”;
- Gromadzenie informacji na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy domowej;
- Analiza wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku leczenia odwykowego składanych do GKRPA pod kątem związku między nadużywaniem alkoholu a stosowaniem przemocy;
- Występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2 § 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
- Udzielanie wsparcia emocjonalnego;
- Gromadzenie i udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach udzielających pomocy osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy;
- Gromadzenie i udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach realizujących programy terapeutyczno – korekcyjne wobec sprawców przemocy;

II. Systematyczna edukacja środowiska lokalnego.

Zadanie 1:

Przygotowanie i udostępnienie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym.

Cele realizacji zadania:

Ułatwienie dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców gminy na temat przemocy domowej.

Realizacja zadania:

- Umieszczenie informacji na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Somianka na stronie internetowej [http: www.somianka.pl/](http://www.somianka.pl/) oraz w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, Posterunku Policji, Szkołach i Placówkach Opieki Zdrowotnej oraz systematyczne aktualizowanie tych informacji,
- Rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy,
- Publikowanie na stronie internetowej Gminy Somianka informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej,

Zadanie 2:

Promowanie efektywnych sposobów rozwiązywania konfliktów w rodzinie oraz sposobów radzenia sobie z agresją i złością.

Cel realizacji zadania.

Nabywanie umiejętności rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie z agresją.

Realizacja zadania wobec wybranych grup:

1. Dzieci i młodzież:

- Promowanie zajęć edukacyjno – wychowawczych w szkołach i świetlicach środowiskowych,
- Realizacja szkolnych programów profilaktyki przemocy,
- Wspieranie aktywnych form spędzania czasu wolnego promujących zachowania bez agresji

2. Dorośli:

- Konsultacje z terapeutą,
- Terapia dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- Uczestnictwo w spotkaniach grupy AA oraz grupy terapeutycznej,

III. Systematyczna edukacja przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie.

Zadanie 1:

Udział osób i grup zawodowych w specjalistycznych szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy.

Cel realizacji zadania

- Podniesienie poziomu wiedzy różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy,
- Profesjonalne przygotowanie poszczególnych grup do realizacji działań pomocowych,
- Udział w szkoleniach i konferencjach organizowanych dla osób i grup zawodowych bezpośrednio związanych z problematyką przemocy domowej.

VII. PRZESŁANKI GWARANTUJĄCE WŁAŚCIWĄ REALIZACJĘ PROGRAMU

Do pozytywnych czynników umożliwiających realizację Programu należą:

- Akty prawne regulujące system przeciwdziałania i rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie;
- Poparcie dla podejmowanych działań ze strony samorządu gminnego;
- Realizowana procedura "Niebieskie Karty";
- Dobrze układająca się współpraca ze szkołami, sołectwami, parafiami, policją;
- Dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych;
- Podnoszenie kwalifikacji i ciągłe doskonalenie zawodowe osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- Otwartość i chęć współpracy specjalistów oraz osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- Postrzeganie przemocy jako jednego z najpoważniejszych problemów społecznych;
- Zwiększająca się świadomość społeczna na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
- Silne więzi rodzinne;
- Chęć wyjścia z kryzysu.

VIII. ZAGROŻENIA W REALIZACJI ZADAŃ

- Występowanie sprzeczności pomiędzy istniejącymi przepisami prawa, a możliwością ich zastosowania w praktyce przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości;
- Opór społeczności gminnej wobec korzystania z poradnictwa specjalistycznego;
- Brak działań wolontarystycznych na terenie gminy;
- Słaba kondycja moralna i ekonomiczna rodzin;
- Negatywne wzorce zachowań społecznych;
- Stereotypy wizerunku osoby doświadczającej przemocy domowej;
- Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy i niechęć do współpracy;
- Wydłużony tryb postępowania karnego o znęcanie się nad rodziną, niskie kary w stosunku do rangi popełnianych czynów, nadużywanie zawieszania kar;
- Brak odpowiedniej infrastruktury mieszkaniowej umożliwiającej skuteczne odizolowanie agresora;
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- Alkoholizm w rodzinach;
- Pojawiające się zjawisko upadku wartości rodzinnych.

IX. REALIZATORZY PROGRAMU

- Urząd Gminy w Somiance;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Posterunek Policji w Somiance;
- Placówki Opieki Zdrowotnej;
- Placówki Oświatowe i Wychowawcze;
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Wyszkanie;
- Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Wyszkanie;
- Gminny Punkt Promocji Zdrowia i Profilaktyki;
- Poradnia Leczenia Uzależnień;
- Mazowieckie Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR;
- Sąd Rejonowy w Wyszkanie;
- Parafie.

X. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Program realizowany będzie na terenie Gminy Somianka w latach 2019 -2024. Wdrażanie programu rozpocznie się po jego uchwaleniu, a działania zaplanowane do realizacji w ramach Programu będą wdrażane w formie ciągłej.

XI. PRZEWIDYWANE EFEKTY:

- Zmiana postaw społeczności lokalnej wobec przemocy w rodzinie;
- Wzrost kompetencji rodzicielskich oraz nabycie umiejętności radzenia sobie ze stresem i sytuacjami kryzysowymi występującymi w rodzinie;
- Zwiększenie liczby osób i instytucji świadczących profesjonalną pomoc osobom doświadczającym przemocy;
- Poprawa jakości usług świadczonych przez osoby i instytucje zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i ochroną ofiar przemocy.

XII. MONITOROWANIE

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów uczestniczących w realizacji zadań, które przekazywane będą Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Somiance. Po przeanalizowaniu danych oraz wypracowaniu wniosków do realizacji przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej do 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu. Na bieżąco sprawowany będzie nadzór nad realizacją programu i podejmowanie niezbędnych działań zmierzających do osiągnięcia celów wyznaczonych w programie.

XIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2024, są środki własne Gminy oraz pozyskane dotacje celowe na realizację zadania z tego zakresu.

XIV. PODSUMOWANIE

Osoby doświadczające przemocy domowej, które podejmują działania ukierunkowane na wyjście z problemu potrzebują zwykle szerokiego spektrum pomocy, m.in. wymagają pomocy psychologicznej, prawnej, materialnej, socjalnej, medycznej. Przemoc występuje zarówno w rodzinach tzw. dysfunkcyjnych, gdzie przemocy towarzyszą inne problemy, np. uzależnienie, bezrobocie, jak i w rodzinach o wysokim standardzie społecznym, w których z pozoru nie ma większych problemów.

Żaden pojedynczy specjalista ani żadna pojedyncza instytucja nie są w stanie zapewnić podstawowych potrzeb rodziny, w której występuje przemoc. Aby pomoc dla takiej rodziny była w pełni skuteczna, konieczne jest kompleksowe podejście do sytuacji rodziny, skoordynowanie działań wszystkich służb i instytucji, co znacznie ułatwi przepływ informacji, umożliwi spojrzenie na problem z różnych perspektyw oraz zapobiegnie powielaniu działań przez różne służby. Równie ważnym aspektem przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest uświadomienie społeczności lokalnej i rodzinie jako podstawowej komórce społecznej, że ich postawa i działania mają wpływ na proces przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Przewodniczący
Rady Gminy

/-/ Krzysztof Jan Rakowski